

Ebből a fejezetből megtudhatod, mit jelent az olyan sokszor hallható „digitális” szó, milyen digitális eszközök, szolgáltatások vesznek körül bennünket, hogyan segítenek bennünket a mindennapokban. Nemcsak eszközökről olvashatsz, hanem arról is, hogyan változtatta meg egész életünket a digitális kor.

1. Séta a városban

Amikor legközelebb anyukáddal vagy apukáddal sétáltok a városban, járjatok nyitott szemmel! Figyeljétek meg, hogy vajon miért nevezzük a minket körülvevő világot digitális világnak, vagy az e-mail [ímél] mintájára e-világnak.

Talán a legelső, amit észrevesztek, hogy bármerre néztek, szinte biztosan láttok valakit, aki a mobilját böngészi, vagy telefonál. Az okostelefonok sok eszköz szerepét átveszik. Amellett, hogy telefonálunk velük, fotózhatunk, zenét hallgathatunk, térképet nézhetünk, levelet írhatunk, naptárat vezethetünk a segítségével.

Amint egy buszmegállóhoz értek, az információs tábláról nemcsak azt olvashatjátok le, hogy melyik busz jár erre, hanem azt is, mikor érkezik majd ehhez a megállóhoz. Egy kis program (*alkalmazás* vagy *applikáció*) segítségével meg is tervezhetitek a telefonon, hogyan, mely közlekedési eszközökkel, milyen útvonalon lehet eljutni az úti célotokhoz.

Közben egy kis pittyenés jelzi: e-mailetek érkezett a telefonra vagy a tabletre. Elkészült az első félév órarendje, ezt kaptátok meg az osztályfőnöktől. Nem kell majd kézzel órarendet írnotok, elég, ha kinyomtatjátok otthon vagy az iskolában a levélhez csatolt táblázatot.

Figyelem!

Nagyon figyelj a közlekedés során arra, hogy a telefon, zenelejátszó ne terelje el a figyelmedet! Nagyon veszélyes, ha nem hallod, látod a közeledő autókat, nem figyelsz a jelzőtáblákra, közlekedési lámpákra. Ezért mindig körültekintően használd útközben az eszközeidet!

A digitális szó a **digit** (számjegy) szóból ered. A digitális eszközök jelekké alakítják át az információkat, és számításokat végeznek velük. Olyan sok helyen jelen vannak már ezek az eszközök, hogy az életünk is átalakult: elmondhatjuk, hogy digitális világban élünk.

Feladat

1. Beszéljétek meg, hogyan könnyítik meg az életünket a szövegben található eszközök!
2. Gyűjtsétek össze néhány olyan digitális eszköz nevét, melyeket ti, vagy a szüleitek, testvéreitek használnak. Mondjátok el, mire alkalmasak ezek az eszközök!
3. Játsszunk! Ezt a játékot leginkább csoportban játszhatjátok. Vegyetek elő egy papírt és írjátok fel a tetejére, középre: DIGITÁLIS... Ezután az első gyerek írjon egy olyan szókapcsolatot, melynek az első tagja ez a szó. Pl. digitális kamera. Ezután adja tovább a lapot a következő csoporttagnak. Neki szintén kell valamit írnia, ami a „digitális” szóval kezdődik. Több kört is lejátszhattok. Ha valaki megakad, ebben a játékban szabad sügni! (Próbáljátok mást is írni, ne csak eszközöket! Pl. digitális oktatás.)

2. Egy nap az iskolában – digitális iskola

Vajon az iskolában is megjelent a digitális világ? Már az elején eláruljuk: bizony, itt is egyre több dologra mondhatjuk: digitális. Nézzük csak, hogyan telt Petra egy órája! Az itt bemutatott dolgok egy része már sok iskolában jelen van, s a jövőben mindenhova eljut.

A csengőt Petráék iskolájában már egy digitális berendezés vezérli. Nem is igazi csengő szól, hanem egy hangszóróból különböző dallamok jelzik a becsengetést és a kicsengetést.

Az első órán a tanulók egy prezentációt néznek meg a régi iskolákról. Sok képet láthatnak a tábla mellett lévő digitális képernyőn, de meghallgathatják a több mint 100 évvel ezelőtti tanítás kezdetét jelző kolomp hangját is. Ezután a megjelenítőn egy videórészlet látható: egy idős bácsi mesél arról, milyen volt az iskolai élet régen a faluban.

Miután közösen megbeszélték a látottakat, érdekes feladatot kapnak: egy digitális tananyaggal dolgoznak. Szavakat kell válogatniuk: a régi iskolával kapcsolatos szavakat a *régi iskola* halmazba, az újjal kapcsolatosakat pedig a *modern iskola* halmazba kell húzniuk. Tableten dolgoznak a gyerekek, de a végén a képernyőn ellenőrzik a megoldást: itt nemcsak megjeleníteni lehet valamit, hanem egyszersmind érintőképernyőként is működik. Ha valamelyik szó rossz helyre kerül, megpördül, és visszaujírt a képernyő szélére. Lehet újra próbálkozni.

Az óra egyik résztvevője, Peti nincs az osztályteremben. Sajnos fekvőgipszet kapott, mert focizás közben eltört a bokája. De a szóválogatást ő is el tudja végezni a tabletjén otthon, a prezentációt is látta. Pali bácsi, az osztályfőnöke megosztotta vele az interneten. Még a megbeszélésből sem maradt ki: az osztályban egy mikrofonos webkamera működik, így Peti mindent lát és hall, ami az órán történik. Sőt, hozzá is tud szólni, mert egy mikrofonos fejhallgatót (*headsetet* [hedszet]) visel a fején az ágyban.

Ezután egy izgalmas szavazás következik: ki szeretne inkább a régi idők iskolájába járni, és ki a mostaniba? Mindenki a saját tabletjén szavaz, Peti otthonról, az eredmény pedig azonnal láthatóvá válik a megjelenítő panelen: 21:7 a modern iskola javára!

Pali bácsi egy digitális alkalmazásban az osztály csoportjában megoszt még néhány videót és szöveget a régi iskolai étellel kapcsolatban: akit érdekel, bármikor megnézheti, elolvashatja ezeket. Amikor csak ráér és kedve támad: reggel, este, hétvégén. A lelkét sem kell már felírni, az is felkerül az osztály csoportjába, így a gyerekek szülei vagy a távol lévő Peti is könnyedén megtalálja.

A csoportot az internet segítségével bárholnan el tudják érni.

▶ Tablet

▶ Fejhallgatós mikrofon
(headset)

▶ Webkamera

Digitális alkalmazás vagy applikáció: olyan programok, melyek a digitális eszközökön, pl. telefonon, tableten, notebookon [notbuk] futnak. Nagyon sokféle alkalmazás létezik, a szórakozással, tanulással, munkával kapcsolatos alkalmazások száma naponta növekszik.

Digitális tananyagok: olyan digitális alkalmazások, amelyek segítenek a tanulásban. Használhatjuk őket otthon vagy az iskolában, egyedül, a tanulópartnerrel vagy csoportban is. Segíthetnek a gyakorlásban, ha lemaradtunk valamiben, de akkor is, ha nehezebb vagy újfajta feladatokat szeretnénk megoldani.

Feladat

1. Csoportban vagy a párokkal gyűjtsetek néhány példát: hogyan jelent meg a digitális világ a ti osztályotokban, iskolátokban?
2. Tanítók segítségével nézzetek meg, és próbáljatok ki néhány digitális tananyagot!
3. Szerintetek milyen lesz az iskola 100 év múlva? Milyen digitális eszközök lesznek elérhetőek? Beszéljétek meg!

3. Kirándulni megyünk! Újabb lehetőségek a digitális világban

Mit tudunk már?

Az előző órákon (és persze már a való életben is) belekóstoltál a digitális világba. Persze ehhez nem kell tankönyv és még digitáliskultúra-óra sem. Elég csak kinyitni a szemedet és körülnézni. A digitális világ itt van körülöttünk. Megismertél néhány digitális eszközt, láttál példákat arra, hogyan és mire használjuk ezeket az iskolában, lakóhelyünkön. De ha kirándulni mérsz, akkor is lépten-nyomon találkozhatrsz a digitális világgal.

Miért jó a digitális világ?

A **digitális eszközök, digitális alkalmazások** megkönnyítik az életünket. Gyorsabban, egyszerűbben oldhatunk meg velük feladatokat. Segíthetnek fogyatékkal élő vagy bajba jutott embereken, támaszkodhatunk rájuk a munkában és a tanulásban. Sok olyan dologra is képesek lehetünk a segítségükkel, amelyekre eddig nem.

Figyelem!

A digitális eszközök, a különböző digitális alkalmazások használatának vannak veszélyei is. Ezekről külön fejezetben olvashatsz majd a könyvben. Az is ártalmas lehet, ha túlzásokba esel a használatuk során, olyankor is alkalmazod őket, amikor nélkülük egyszerűbb, egészségesebb, emberibb lehetne az életed.

Kirándulás digitális segítséggel

A jó levegőt, a természet szépségeit és békéjét nem lehet digitális eszközökkel pótolni. Sokszor nagyon fontos, hogy „kütyük” nélkül legyünk egy ideig a természet lágy ölén. De a szervezésben adhatnak segítséget a digitális eszközök, alkalmazások. Néhány példa erre:

Utazástervezés, szállásfoglalás

Már utazásokat is tervezhetünk digitális alkalmazásokkal. A vonat-, autóbusz-, repülőjegyünket, az autópálya-matricákat, múzeumi belépőket már otthonról megvásárolhatjuk. Válogathatunk a szálláshelyek között, videókat, beszámolókat nézhetünk a tervezett úti célról.

Navigáció, térképek

Már nem szükséges lepedőnyi térképeket kiteríteni, iránytűvel, tájolóval tájékozódni. (Persze nagyon hasznos internethiba vagy lemerült akkumulátorok esetén, ha tudod használni ezeket az eszközöket is.) A műholdak segítségével történő tájékozódás a járművezetők, de a gyalogos turisták körében is elterjedt. Magyarország és más országok területéről autós- és turistatérképeket tölthetsz le és használhatsz digitális alkalmazások segítségével.

Idegenvezetés, tájékoztató tábla a saját eszközödön

A terjedelmes, nehezen rögzíthető tájékoztató táblák helyét digitális eszközökkel olvasható kódok veszik át. Ezeket beolvasva leírásokat böngészhetsz, térképeket, fotókat, videókat nézhetsz meg. Egy aprócska QR-kód („gyors válasz”; kis négyzetekből álló, gyorsan leolvasható kód) rengeteg információt hordozhat. Olvasd le telefonnal vagy tablettel, mit tartalmaz ez a QR-kód!

Biztonság, segítségkérés

Útközben figyelmeztetést kaphatsz, ha zivatar, jégeső közeleg, vagy közlekedési dugó alakul ki. Időjárási térképeken, radarképeken már órákkal előre láthatod a közelgő vihart. Sok segélyhívó alkalmazás is létezik, amelyekkel azonnal segítséget kérhetsz baj esetén. Készítenek ilyen alkalmazásokat kimondottan gyerekek számára is.

Feladat

1. Keress meg tanítód vagy szüleid segítségével egy térképes alkalmazásban egy olyan helyet, ahová már kirándultál egyszer.
2. Csoportban vagy párban, tanítótok segítségével nézzétek meg, milyen időjárás várható holnapra.